

THƯƠNG QUÁ LÀ THƯƠNG.

Gần đây cháu biếng ăn, người sút đi. Cả nhà đoán là cháu mọc răng nên không chịu ăn. Đi bác sĩ thì vẫn bình thường, bác sĩ có cho thuốc bổ. Cũng hơi nghi, không lẽ tại chích ngừa nên lười ăn, hay tại ăn baby food, hay tại lưỡi đóng trắng. Nhưng mẹ cháu rồi bà cháu quyết định là ép cháu ăn. ép bú sữa, ép ăn baby food, luân phiên các thứ cereal, peas, plum, pear, apple, sweet potatoes, chicken, trong đó cereal và sữa là chính, sau lại ép uống thuốc bổ do bác sĩ cho nữa.

Thế là cứ mỗi lần ăn lại quay mặt đi, cúi xuống đất, mím môi, hai tay gạt đồ ăn hai chân đạp, dẩy, la rồi khóc, nước mắt dòng dòng! Cả nhà phải làm đủ trò cho cháu nhìn, há miệng rồi dứt sữa hay baby food hay thuốc bổ. Bao nhiêu đồ chơi phải mang ra, rồi cả sách báo, remotes. Mẹ cháu còn sáng kiến cho cháu ngậm một miếng táo một chút rồi lại cho cháu bú, cứ luân phiên như thế trong khi bố cháu làm trò. Nhờ vậy cháu cũng bú hết được bình sữa. Nhưng, cái khó là cháu mau chán các trò chơi, mau chán các đồ chơi. Làm trò thì phải thay đổi luôn, phải tìm cái mới, trò mới, chuyển động, màu sắc, âm thanh, khi riêng từng món, khi kết hợp. Còn cần phải để dành, nếu tung ra hết thì chỉ được một lúc, rồi lại đầu vào đấy, lại la khóc. Sau khi cho cháu ăn cereal và sữa là tráng miệng pear hay apple juice; mà riêng cereal với sữa đã hết hơi dỡ, làm đủ trò, đến mục tráng miệng thì người làm trò cũng mệt phờ rồi!

Cho cháu ăn đều là mẹ cháu và bà cháu. Trông cháu vừa ăn vừa khóc, mắt nhìn như cầu cứu, mà không làm gì được, thương vô cùng! Chỉ còn nước bỏ đi chỗ khác, vì đúng là phải cho cháu ăn, không ép ăn thì cháu sẽ gầy thêm nữa. Không ai thương con bằng mẹ, thương cháu bằng bà, vậy mà cả mẹ và bà đều cứng cổ ép ăn ép uống thuốc bổ, dù con cháu khóc la, nước mắt dòng dòng trên má.

Một điều khác thấy thương cháu quá là khi bà cháu đang ép cháu ăn, nắm hai tay cháu, nếu không thì tay cháu gạt thức ăn đi. Cháu đang quay mặt đi, nhìn xuống đất thật lâu, bà cháu thấy thương quá mà bật cười, thế là cháu ngừng lên, oà khóc. Một lần khác cũng như vậy, nhưng là mẹ cháu cười, thế là cháu cũng ngừng lên nhìn và oà khóc. Bà cháu nói chắc cháu "nghĩ" cháu đang "khổ" mà lại cười cháu, nên cháu tủi thân mà khóc. Trước khi khóc, cháu ngừng lên nhìn, cái nhìn như trách móc, giận hờn. Cái nhìn của trẻ thơ như bỡ ngỡ, ngạc nhiên trước mọi thứ mới lạ. Người lớn lại thấy cái nhìn của cháu, cái cười khóc của cháu có ý nghĩa khác nhau tùy theo điều mà người lớn nghĩ. ấy là cái nhìn chăm chú "quan sát", ấy là cái khóc vì tủi thân, khổ, ấy là cái cười làm duyên, cười xã giao. Điều chắc hẳn là cười vì bằng lòng, khóc là không được thỏa đáp. Còn cái nhìn, cái nhìn có khi chăm chú, không chớp mắt, chỉ là biểu lộ sự lạ lẫm trước những cái "chưa từng thấy". Nói gì thì nói, cái nhìn ấy, cái miệng ấy, có khi cười với hai tay đưa ra, theo...đó là hạnh phúc, đó là thương yêu, đó là bóng mát, đặc biệt cho ông bà già an vui trên quãng đường đời nhiều lúc nắng nôi, vất vả. Dầu sao, những lúc cháu khóc vì bị ép ăn, uống, vì bị nắm

chặt hai tay- không để cháu gạt thức ăn đi- những lúc phải bế ngửa cháu để cho cháu uống thuốc bổ, tiếng khóc và gương mặt mếu máo với giọt nước mắt, dòng nước mắt, vẫn làm người già mềm lòng, tình cảm chùng xuống xót thương. Ăn uống mà sao khổ vậy, có còn gì sung sướng trong cái ăn! Cái sung sướng mà cha mẹ, ông bà nghĩ cho con cháu chỉ là ảo tưởng chẳng? Cái điều mà ta tưởng là hạnh phúc, cố đem hạnh phúc cho người khác, thực ra chỉ là giả ảo, hành hạ nhau chẳng? Chủ quan, nhiều "cha mẹ dân" đã nghĩ vậy, nhiều lãnh tụ đã mê tưởng như vậy, có khi còn cố ý làm vậy nữa. Nhưng mà, con cháu thì phải khác chứ! Thương con, cháu đến rớt nước mắt ra mà vẫn phải cứng lòng. Sự sống và bài học đời lắm khi xấu sa quá, nên cố ép. Tuy vậy, cố ép đến vỡ tung thì lại hỏng. Một ít tâm lý học, tâm sinh lý, xã hội học... thật cần thiết trong việc nuôi dạy con trẻ. Cần hiểu con cháu, giúp con cháu phát triển, phát triển với đặc điểm của con, cháu.

Con, cháu không phải là phó bản của cha mẹ, ông bà. Con, cháu có phần giống cha mẹ, ông bà, có phần riêng của con cháu, đừng buồn giận khi thấy chúng khác ta. Những điều này ai cũng biết, hiểu rõ, nhưng trong đời sống không phải ai cũng làm được. "Khuyên người ta thì dễ ông ạ!"

Lại nói lúc cháu đưa hai tay ra theo, đòi bế; bế cháu một lúc rồi trả bà cháu để sửa soạn đi làm. Thế là cháu khóc, miệng mếu máo. Đi không đành, lại bế cháu một lúc nữa, đến lúc trả bà cháu, cháu lại khóc mếu. Trông mặt con trẻ mếu máo thấy thương quá đi mất! Lại bế lúc nữa, sau lần này, phải sửa soạn đồ chơi cho cháu trước

khi trả cháu sang tay bà cháu. Lần này đồ chơi là cái đồng hồ báo thức, cháu mãi chơi với cái đồng hồ nên quên khóc, thế là đi được, tạm yên lòng! Rồi chợt nhớ đến câu nói của người mẹ trẻ sáng sớm mùa đông phải bông con đem gửi để đi làm "Cháu đang ngủ, phải bông dậy, ra xe, đem gửi, nghe cháu khóc muốn đứt ruột!" Lái xe đi làm mà mẹ cũng nước mắt chan hoà! Đời sống vẫn bình thường mà sao lắm xót thương. Ai chả đi làm, mà phần nhiều là đều phải gửi con; gửi nội ngoại, cô dì còn đỡ, gửi người dung mới xót xa đến đâu, nào là họ bỏ cho khóc, họ quên (!) cho ăn, tệ hại là cho uống sữa có thuốc ngủ để khỏi quấy. Bên ngoài, bên dưới cái sự sống gọi là bình thường, có biết bao chua xót, kể sao cho siết. Người ta bảo may mà con người có thể quên; thời gian qua, những đau đớn rồi cũng nguôi ngoai, những vết thương rồi cũng thành sẹo, rồi có sẹo cũng mờ nhạt, không để lại dấu vết. Cứ nghĩ đến, tưởng đến những cảnh thương tâm, não lòng thì còn làm ăn gì được nữa! Phải cắn răng lại, phải nghĩ đến bao đau thương trong thời chiến tranh, phải nghĩ đến những bóc lột, hành hạ dưới thời thực dân, phong kiến, độc tài... Phải lắm, nhưng mà những giọt nước mắt vẫn còn làm mềm được những tấm lòng, vẫn còn khơi dậy được sự trong sáng cho cả xã hội. Những giọt nước mắt xót thương làm cho người ta thông cảm, đến ông Bụt cũng ngậm ngùi (Trong truyện cổ tích, khi nhân vật chính khổ quá, ngồi khóc thì Bụt hiện ra giúp đỡ.) Cho nên, giọt nước mắt của trẻ thơ vẫn nhắc nhở đến cả xã hội loài người. Tuy vậy, lại còn tùy mối quan hệ với trẻ thơ, con với cha mẹ, cháu với ông bà, chú bác, cô dì... không có mối quan hệ này thì tác động của giọt nước

mắt lại khác. Vậy làm sao cho cháu khỏi khóc, khỏi nước mắt ngấn dài? Ai cũng phải dỗi. Bác sĩ bảo dỗi là khóc, tã ướt là khóc, trong người khó chịu là khóc, đau bụng, mọc răng. Khóc là có vấn đề. Nhưng kinh nghiệm lại cho biết rằng làm nũng/ nhõng nhẽo cũng khóc, buồn ngủ cũng khóc- gất ngủ. Mẹ cháu hay bà cháu dỗ cháu ngủ thường hát ru. Ngày nay có những cassettes hát ru cũng hay. Nhưng cái cốt yếu của hát ru là vãn điệu êm đềm, nhịp nhàng theo vông đưa, ghé lắc lư, nhịp chân đi. Lời hát ru êm đềm mở ra những tình cảm thiết tha, sâu sắc. Đây là Đêm qua ra đứng bờ ao...Đây là Con cò mà đi ăn đêm...Đây là Sông kia dầy đã nên đồng...Có lúc những câu hát ru còn làm xúc động cả người lớn, nhất là ở xứ lạ quê người, những câu hát này còn gây băng khuâng, bồi hồi, đặc biệt nơi người già. Biết bao nước chảy qua cầu, biết bao vật đổi sao dời. Đường xa vạn dặm, cách trở cả đại dương, sống chết như mây nước. Những tình cảm xót xa, đau đớn, thương người, thương thân, trôi nổi, bọt bèo, nổi niềm thân phận những lúc gió sớm mây chiều, trăng lặn, sao mờ. Ta ở đâu, ta đi về đâu. Những ràng buộc, quan hệ rồi cũng là hư không. Vậy thì, thương cảm chi cho lắm, "Tuổi già hạt lệ như sương". Rồi, bao giờ nước mắt chẳng chảy xuống!... Thương con, thương cháu thành hay nghĩ loanh quanh, lắm cảm. Giọt nước mắt dễ làm chạnh lòng.

SJ 2000.